

POSTANOWIENIE

Dnia 5 kwietnia 2012 r.

Sąd Najwyższy w składzie :

SSN Antoni Górski (przewodniczący)

SSN Wojciech Katner (sprawozdawca)

SSN Marian Kocon

w sprawie z powództwa A. B.
przeciwko Skarbowi Państwa – Dyrektorowi Aresztu Śledczego w N.
o ochronę dóbr osobistych,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym
w Izbie Cywilnej w dniu 5 kwietnia 2012 r.,
zażalenia powoda
na postanowienie o kosztach zawarte w pkt 3
wyroku Sądu Apelacyjnego
z dnia 15 marca 2011 r.,

- 1) oddala zażalenie
- 2) przyznaje od Skarbu Państwa Sądowi Apelacyjnego kwotę 300,- (trzysta złotych) na rzecz adwokata A. P. za udzielenie powodowi pomocy prawnej z urzędu (powiększoną o podatek VAT)

Uzasadnienie

Wyrokiem z dnia 15 marca 2011 r. Sąd Apelacyjny oddalił apelację powoda A. B. od wyroku Sądu Okręgowego z dnia 30 grudnia 2010 r. w sprawie przeciwko Skarbowi Państwa – Dyrektorowi Aresztu Śledczego w N. o ochronę dóbr osobistych. W postanowieniu o kosztach postępowania, zawartym w powołanym wyroku Sądu Apelacyjnego zasądzone zostało od powoda na rzecz pozwanego 2 700 złotych tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu apelacyjnym, niezależnie od tego przyznane także zostało od Skarbu Państwa wynagrodzenie z tytułu udzielonej powodowi pomocy prawnej przez pełnomocnika ustanowionego dla niego z urzędu.

W zażaleniu na postanowienie o kosztach pełnomocnik powoda z urzędu zarzucił naruszenie przepisów postępowania, tj. art. 102 k.p.c., polegające na obciążeniu powoda kosztami zastępstwa procesowego wbrew zasadom słuszności, pomimo jego trudnej sytuacji życiowej uniemożliwiającej mu ponoszenie jakichkolwiek kosztów. Wniósł o zmianę zaskarżonego postanowienia i nie obciążanie powoda kosztami zastępstwa procesowego, ewentualnie o uchylenie postanowienia w przedmiocie tych kosztów i przekazanie sprawy w tym zakresie do ponownego rozpoznania. Nadto wniósł o przyznanie wynagrodzenia za postępowanie zażaleniowe według norm przepisanych.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zażalenie jest niezasadne.

Zgodnie z art. 102 k.p.c. w wypadkach szczególnie uzasadnionych sąd może zasądzić od strony przegrywającej tylko część kosztów albo nie obciążać jej w ogóle kosztami. W zażaleniu powoda nie zostało wykazane, na czym miałyby polegać szczególne uzasadnienie nie obciążania go kosztami postępowania za drugą instancję, jeśli, jak wynika z motywów wyroku Sądu Apelacyjnego z dnia 15 marca 2011 r. apelacja okazała się w całości bezpodstawną, a jedynymi przyczynami podanymi w zażaleniu na jego poparcie jest nie posiadanie przez powoda na chwilę obecną źródeł dochodu oraz majątku i nie obciążenie go kosztami procesu za pierwszą instancję.

Zwrócić zatem należy uwagę, że podejmując czynności procesowe trzeba się liczyć z prawdopodobieństwem poniesienia kosztów w razie nieuwzględnienia

żądania, jest więc to pewne ryzyko, które wymaga rozważenia, zanim się podejmie decyzję o dokonaniu czynności. Powód i tak korzysta z prawa do przyznanego mu pełnomocnika z urzędu, którego kosztów nie ponosi, a pokrywa je, nawet w razie przegrania sprawy – Skarb Państwa.

Sąd drugiej instancji nie dopatrzył się wyjątkowych okoliczności, które by miały przemawiać za zastosowaniem wobec powoda art. 102 k.p.c. w odniesieniu do kosztów należnych pozwanemu za instancję odwoławczą, nie zostały one też przekonująco wywiedzione w zażaleniu. Powołany przepis ma postać wyjątku od zasady odpowiedzialności za wynik sprawy i nie konkretyzuje pojęcia „wypadków szczególnie uzasadnionych” pozostawiając kwalifikację sądowi, który uwzględniając całokształt okoliczności konkretnej sprawy kieruje się własnym poczuciem sprawiedliwości. Jak trafnie się wskazuje w orzecznictwie skorzystanie z art. 102 k.p.c. jest suwerennym uprawnieniem jurysdykcyjnym sądu i do jego oceny należy przesądzenie, czy wystąpił szczególnie uzasadniony wypadek, który uzasadnia odstępnie, a jeśli tak, to w jakim zakresie od generalnej zasady obciążania kosztami procesu stronę przegrywającą sprawę (por. wyroku Sądu Najwyższego z dnia 3 lutego 2010 r., II PK 192/09, Lex nr 584735 i z dnia 27 maja 2010 r., II PK 359/09, Lex nr 603828). Mając na uwadze treść uzasadnienia wyroku Sądu Apelacyjnego i zawarte w tym wyroku postanowienie w przedmiocie kosztów nie można zarzucić Sądowi naruszenia art. 102 k.p.c. przez niezastosowanie tego przepisu.

Z tych względów należało na podstawie art. 398¹⁴ w związku z art. 394¹ § 3 k.p.c. oddalić zażalenie, rozstrzygając o kosztach postępowania zażaleniowego na podstawie art. 98 § 1 w związku z art. 391 § 1, art. 394¹ § 3 i art. 398²¹ k.p.c. oraz § 6, 19 i 20 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu (Dz.U. Nr 163, poz. 1348 ze zm.).